

Journalistisk etik

Læringsmål:

- Etik handler om at vælge mellem flere muligheder.
- Journalister kan ikke undgå bias, og ingen bias er uden problemer
- Diversitet blandt journalister kan være en vej til at få diversitet i pressedækningen
- Presseetisk regelsæt kan aflaste i nogen grad, men kan ikke stå alene
- I sidste ende havner det etiske ansvar i dag hos den enkelte
- Paradigmet for journalistisk etik bør måske blive opdateret

Presseetik (3) & regler *Rules*

Journalistisk etik

(1) + (5)
Kursussammenhæng

(1) + (5) Kursussammenhæng

Skullen/
burden

Demokrati

Offentlighed

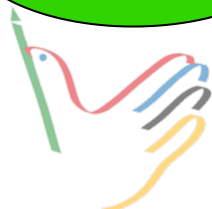
Frihed

Hvordan sikrer vi, at alle grupper i samfundet bliver hørt proportionalt?
 ^
 || Presseetisk regelsæt ... men er de gode nok?
 Forstår vi overhovedet hvad det vil sige, at være upartisk?
 ^
 || Journalister har frihed og forpligtelse til at udvælge.
 ...men hvad er det gode valg?
 ^
 || Hvem bestemmer, hvad der er god journalistik?
 ^
 || Etik = Læren om det gode.
 ^
 || Hvad er god journalistik?

Etik &
diversitet

Ytrings- &
pressefrihed

Men hvordan kan medier være uafhængige, når de er afhængige af statens velvilje?

- ^
- || Staten pålægger udvalgte medier en særlig forpligtelse som modydelse enten for økonomisk støtte eller i form af særlige eksklusive senderrettigheder.
- ^
- || De frie markedskræfter er ikke en garant for god offentlighed.
- ^
- || Public Service som et supplement til de kommercielle medier.

Public Service

4. statsmagt
Journalistisk
profession

Fremtid
Afrunding

Skullen/
burden

Offentlighed

Frihed

Frihed

Ytrings- &
pressefrihed

4. statsmagt
Journalistisk
profession

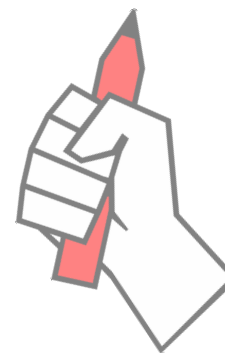
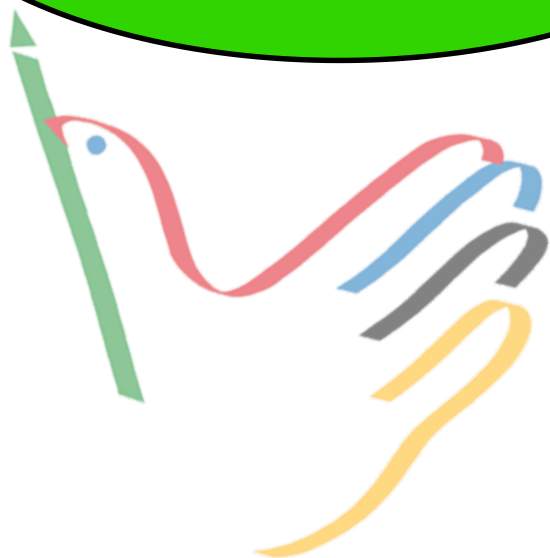
- Vi har set, hvordan det gode demokrati forudsætter at borgerne er frie.
- Folket kan kun styre, hvis de selv kan bestemme over sig.
- Men friheden kan både bruges til gode og mindre hensigtsmæssige ting.

Etik &
diversitet

Public Service

Ytrings- &
pressefrihed

4. statsmagt
Journalistisk
profession

Hvordan sikrer vi, at alle grupper i samfundet bliver hørt proportionalt?

^
||

Presseetisk regelsæt ... men er de gode nok?

Forstår vi overhovedet hvad det vil sige, at være upartisk?

^
||

- Journalister har frihed og forpligtelse til at udvælge.

...men hvad er det gode valg?

^
||

Hvem bestemmer, hvad der er god journalistik?

^
||

Etik = Læren om det gode.

^
||

Hvad er god journalistik?

Etik & diversitet

Er det en god ting at "tilføre" værdi?

Filosoffen: "Det hele er superkomplekst"
Journalisten: "Regeringen står svagt i finanslovsforhandlingerne"

(2)

Hvorfor trænger etikken sig på i journalistikken?

Informationer er ikke meget værd før de "skæres til"

Vinkling => bias...

(Blair: Den nødvendige, og potentielt farlige...)

Er det godt, hvis din hjerne har det sådan her?
(fx lige før en svær deadline...)
Hvilken "gavn" gør plæneklipperen?

Er det en god ting at "tilføre" værdi?

Filosoffen: "Det hele er superkomplekst"
Journalisten: "Regeringen står svagt i finanslovsforhandlingerne"

(2)

Man kan altid spørge: "vigtig,
med hensyn til hvad?"

Vigtighed er også en værdi...

Afhænger af hvilke værdier, vi
finder "vigtigst"

Hvad er bedst?

Men der går også noget tabt...

Informationer er ikke meget
værd før de "skæres til"

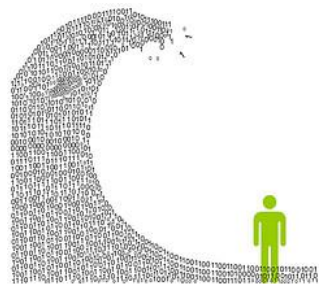
Vinkling => bias...

(Blair: Den nødvendige, og potentielt farlige...)

Er det godt, hvis din hjerne har det sådan her?
(fx lige før en svær deadline...)

Hvilken "gavn" gør plæneklipperen?

Pointer!!!

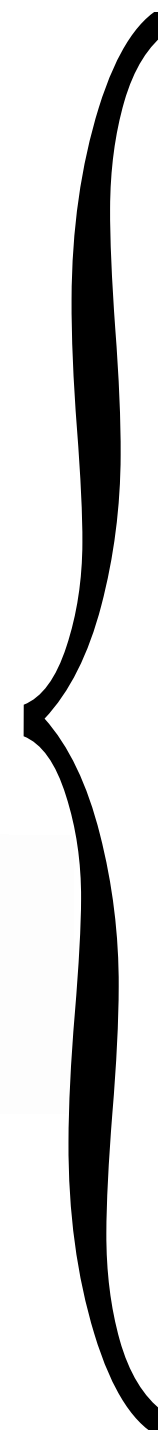
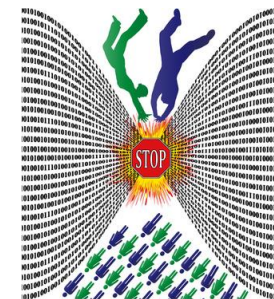
(1) Vi kan aldrig komme til bunds i etik og værdispørgsmål

(2) Men vi er på den anden side også nødt til at stoppe, med at spørge.

(3) Når vi stopper, så går der noget tabt.

(4) Så det etiske grundspørgsmål: Hvad vinder vi ved at reducere?

(5) Etisk bevidste journalistik = at være bevidst om sine fravalg

Blairs pointe omkring Bias:

Når vi snakker om bias, er det vigtigt at forstå, at bias kan være mange forskellige ting:

- Vi kan ikke undgå bias (vi er nødt til at være selektive) (bias as unavoidable).

- Men der er former for bias journalister skal undgå (bad and avoidable).

- Og måske findes der visse former for bias, journalister aktivt skal underlægge sig (sandhed, retfærdighed, magt-kritik) (contingent and good).

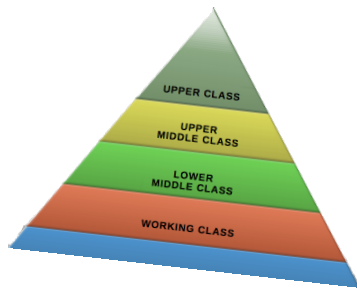

En måde at arbejde med "unavoidable" bias er ved at fokusere på **diversitet**.

Diversitet handler netop om, at det neutrale (uden bias) ikke er muligt, og derfor må vi fokusere på, hvordan vi får mange forskellige former for bias involveret i vores forståelse af verden.

Når kommunen vedtager budgettet for det kommende år, ser det forskelligt ud alt efter, hvem man er.

Hvad er så journalistens opgave?

Hvad er mediernes opgave?

Hvad er så journalistens opgave?

---> At kontakte et bredt udvalg af kilder

Hvad er mediernes opgave?

---> At ansætte journalister med forskellig baggrund

---> At kontakte et bredt udvalg af kilder

---> At ansætte journalister med forskellig baggrund

MEN:

- Hvilke former for diversitet, skal vi tage højde for?
 - Hvad nu, hvis der findes relevant diversitet, som vi ikke tænker over?
 - Hvad nu hvis modtagerne ikke ønsker diversitet?
 - Hvad nu, hvis stærke kilder aktivt bruger bestemte former for diversitet til at aflede vores opmærksomhed fra mindretal, der måske kunne fortjene mere opmærksomhed?
- Er der former for diversitet, vi ikke bør tilgodese?

Individuelle tommelfingerregler

Seer-/lytter-/læser-
redaktører
Interne regler på de
enkelte medier

O.a.
lignende

Pressenævnet
Medieansvarsloven

PRESSE
NÆVNET

Presseetik
(3) & regler

Det er ikke altid **reglerne**, der har ret, når der er modstrid mellem "regler" og "virkelighed".

- Regler skal f.eks. også "være realistiske".
- Vi kan diskutere hvilke værdier, der er de vigtigste i konkrete situationer.
- Uforudsete ting kan ske, som vi ikke havde tænkt på, da vi udviklede reglerne.

?

Individuelle
tommelfingerregler

Egoistisk begrundelse:

- Virksomheder vinder i troværdighed ved at gøre "mere" end loven kræver.
- Medier er afgørende afhængige af deres troværdighed

...koblet med 4sm selvforståelse:

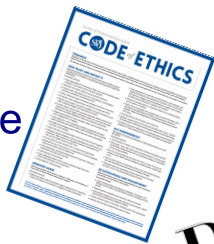
- Medierne som "mere" end blot kommercielle virksomheder

Seer-/lytter-/læser-
redaktører
Interne regler på de
enkelte medier

O.a.
lignende

**PRESSE
NÆVNET**

Pressenævnet Medieansvarsloven

- "Branchens egen etiske standard".
(for at fastholde 4sm's uafhængighed)
- Men alligevel en respons på et stigende folkeligt og politisk pres.
- Meget få sanktionsmuligheder:
 - Pålægge medierne en berigtigelse.
 - Pålægge medierne at bringe et genmæle.

Gælder for:

- Indenlandske periodiske skrifter (dvs. fx aviser, magasiner og blade)
- Radio- og tvprogrammer.
- Andre massemedier, såfremt de har tilmeldt sig Pressenævnet.
- Hvorfor vælger nogle det sidste?

- "Branchens egen etiske standard".
(for at fastholde 4sm's uafhængighed)
- Men alligevel en respons på et stigende folkeligt og politisk pres.
- Meget få sanktionsmuligheder:
 - Pålægge medierne en berigtigelse.
 - Pålægge medierne at bringe et genmæle.

I dag hører journalistisk etik
*"...i høj grad hjemme i **journalistens hjerte, mave og hoved.**"* (Davidsen-Nielsen, Mylenberg)

I "gamle" dage handlede etik om at lytte til Gud eller Fornuften.

Presseløftet

Hvorfor er dette godt?

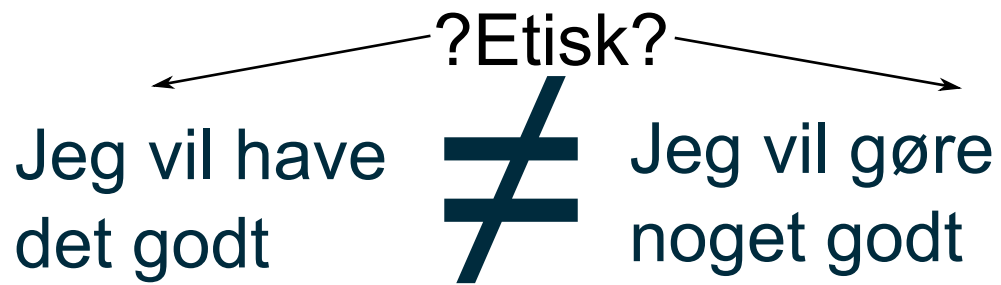
Hvorfor er dette skidt?

I dag hører journalistisk etik
"*...i høj grad hjemme i **journalistens hjerte, mave og hoved.***" (Davidsen-Nielsen, Mylenberg)

Bliver etik så bare til
det, som er "godt for
mig"?

(Skal vi (kan vi) hver især
blot opfinde vores egen
etik?)

Bliver etik så bare til
det, som er "godt for
mig"?

(Skal vi (kan vi) hver især
blot opfinde vores egen
etik?)

*Dine valg og handlinger
slår tilbage på dig selv.*

Ønsker jeg at være den, som
jeg bliver, hvis jeg gør det,
som jeg har lyst til?

Det etiske spørgsmål:
Hvorfor mener du, at det er
vigtigt, at du bliver journalist?

Etik & teknologi

Paradigmer for etik

Er det nok for journalister at have en etik for, hvordan man informerer borgere?

I takt med at det journalistiske produkt følger de udviklinger, der er indenfor kommunikationsteknologi, bør den journalistiske etik måske følge med?

Hvis journalister i stigende grad producerer til interaktive medier, bør der så ikke være en etik for denne interaktion?

Paradigmer for etik

Er det nok for journalister at have en etik for, hvordan man informerer borgere?

I takt med at det journalistiske produkt følger de udviklinger, der er indenfor kommunikationsteknologi, bør den journalistiske etik måske følge med?

Hvis journalister i stigende grad producerer til interaktive medier, bør der så ikke være en etik for denne interaktion?

Det presseetiske regelsæt:

Første sætning:

"Sikringen af ytringsfriheden i Danmark står i tæt forbindelse med mediernes frie adgang til at **indsamle informationer og nyheder** og til at **offentliggøre dem så korrekt som muligt.**"

Særsilt hovedafsnit om "A. Korrekte meddelelser"

Hovedafsnit "B. Adfærd i strid med god presseskik" handler udelukkende om journalistens adfærd.

Har journalister ikke ansvar for...

- Hvilke debatter og interaktioner, der følger af deres produkter?

- Hvordan kilder efterfølgende behandles i den offentlige samtale?

- Hvilke platforme (og dermed udbredelsesalgoritmer) man befinder sig på og dermed understøtter? Og hvad disse algoritmer gør ved den offentlige samtale?

?

I det faktiske journalistiske arbejde, er der mange eksempler på, at journalister faktisk tager højde for dette.

Men det presseetiske regelsæt er ikke fulgt med.

- Vel ikke helt sandt?
- Og det er vel også (delvist) ude af journalistens hænder, hvordan man forstår informationer?

Pointert!!!

- (1) Vi kan aldrig komme til bunds i etik og værdsørgsmål
- (2) Men vi er på den anden side også nødt til at stoppe, med at spørge.
- (3) Når vi stopper, så går der noget tabt.
- (4) Så det etiske grundspørgsmål: Hvad vinder vi ved at reducere?
- (5) Etisk bevidst journalistik = at være bevidst om sine fravalg

Blaire pointe omkring Bias:
 Når vi snakker om bias, er det vigtigt at forstå, at bias kan være mange forskellige ting:
 - Vi kan ikke undgå bias (vi er nødt til at være selektive)
 - Vi kan ikke undgå bias (vi er nødt til at være selektive)
 - Bias er ubehageligt
 - Men der er former for bias journalister skal undgå (fordi det er forkert)
 - Og måske finder de visse former for bias, journalister ikke skal undgå (f.eks. forældelse, retfærdighed, magt, kritik) (contingent and good).

En måde at arbejde med "unavoidable" bias er ved at fokusere på **diversitet**.

Diversitet handler netop om, at det neutrale (uden bias) ikke er muligt, og derfor må vi fokusere på, hvordan vi får mange forskellige former for bias involveret i vores forståelse af verden.

Når kommunen vedtager budgettet for det kommende år, ser det forskelligt ud alt efter, hvem man er.

Hvad er så journalistens opgave?

→ At kontakte et bredt udvalg af kilder

Hvad er medienes opgave?

→ At ansætte journalister med forskell...

MEN:

- Hvilke former for diversitet, skal vi tage højde for?
- Hvad nu, hvis der findes relevant diversitet, som vi ikke tænker over?
- Hvad nu hvis medierne ikke ønsker diversitet?
- Hvad nu, hvis større klær skidt trækker bestemte former for diversitet til at aflede vores opmærksomhed fra mindst, der måske kunne bringe mere opmærksomhed?
- Er der former for diversitet, vi ikke kan håndtere?

Det er ikke altid **reglerne**, der har ret, når der er modstrid mellem "regler" og "virkelighed".

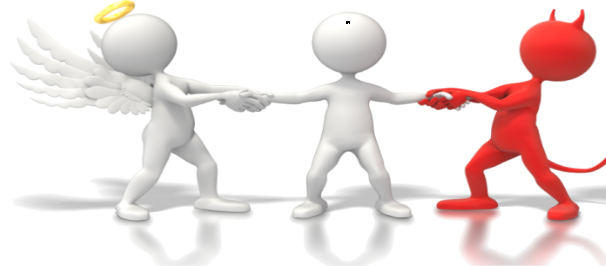
- Regler skal fæls, også "være realistiske".
- Vi kan diskutere hvilke værdier, der er de vigtigste i konkrete situationer.
- Uforudsete ting kan ske, som vi ikke havde tænkt på, da vi udviklede reglerne.

?

Individuelle
tommelfingerregler

Seer-lytter-/læser-
redaktører
Interne regler på de
enkelte medier

Presseetik & regler

Journalistisk etik

(1) + (5)
kursussammenhæng

Skullen/
burden

Offentlighed

Frihed

Etik & diversitet

Ytrings- & pressefrihed

Public Service

4. statsmagt
Journalistisk profession

Fremtid
Afrunding

- Vi har set, hvordan det gode demokrati forudsætter at borgerne er frie.
- Folket kan kun styre, hvis de selv kan bestemme over sig.
- Men friheden kan både bruges til gode og mindre hensigtsmæssige ting.

Hvorfor er dette godt?

Hvorfor er dette skidt?

I dag hører journalistisk etik "...i høj grad hjemme i **journalistens hjerte, mave og hoved**" (Davidsen-Nielsen, Mylénberg)

I "gamle" dage handlede etik om at lytte til Gud eller Fornuften.

Presseløftet

- Gælder for:
- Inderlandske periodiske skrifter (dvs. fx aviser, magasiner og blade)
 - Radio- og tvprogrammer
 - Andre massemedier, såfremt de har tilmeldt sig Presserådet.
 - Hvorfor vælger nogle det sidste?

O.a. lignende
Presse
Medieansvarsloven

- "Branchens egen etiske standard" (for at fastholde 4sm's uafhængighed)
- Men alligevel en respons på et stigende folkeligt og politisk pres.
- Måske få sanktionsmuligheder:
- Pålægge medierne en berigtigelse.
- Pålægge medierne at bringe et genmæle.

Paradigmer for etik

Er det nok for journalister at have en etik for, hvordan man informerer borgere?

I takt med at det journalistiske produkt følger de udviklinger, der er indenfor kommunikationsteknologi, bør den journalistiske etik måske følge med?

Hvis journalister i stigende grad producerer til interaktive medier, bør der så ikke være en etik for denne interaktion?

Har journalister ikke ansvar for...

- Hvilke debatter og interaktioner, der følger af deres produkter?
- Hvordan kilder efterfølgende behandles i den offentlige samtale?
- Hvilke platforme (og dermed udbredelsesalgoritmer) man befinder sig på og dermed understøtter? Og hvad disse algoritmer gør ved den offentlige samtale?

I det faktiske journalistiske arbejde, er der mange eksempler på, at journalister faktisk tager højde for dette.

Men det presseetiske regelsæt er ikke fulgt med.

Presse
Medieansvarsloven

Det presseetiske regelsæt:

Første sætning:
"Sikringen af ytringsfriheden i Danmark står i tæst forbindelse med medienes frie adgang til at indsamle **informationer og nyheder** og til at offentliggøre dem så korrekt som muligt."

Særsårligt hovedafsnit om "A. Korrekte meddelelser"

Hovedafsnit "B. Adfærd i strid med god journalistik" handler udelukkende om journalisters adfærd.

?

- Vel ikke helt sandt?
- Og det er vel også (delvist) ude af journalistens hænder, hvordan man forstår informationer?